

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

ПРОБЛЕМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ УКРАЇНИ

Випуск 3

Матеріали

*Всеукраїнської науково-практичної конференції
“Європейський вимір реформування публічного
управління в Україні”
м. Київ, МАУП, 24 листопада 2016 р.*

Київ
ДП “Видавничий дім “Персонал”
2016

*Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом
(протокол № 10 від 28 09.16)*

Редакційна колегія:

*М. Н. Курко (голова), д-р юрид. наук, проф.;
М. Ф. Головатий (заступник голови), д-р політ. наук, проф.;
А. А. Ігнатченко (відповідальний редактор), канд. техн. наук;
О. В. Баєва, д-р біол. наук, проф.;
І. П. Бідзюра, д-р політ. наук, проф.;
В. М. Воронін, д-р іст. наук;
В. Б. Захожай, д-р екон. наук, проф.;
В. І. Литвиненко, д-р юрид. наук, доц.;
В. В. Рябцев, канд. техн. наук, доц.;
В. І. Цибух, канд. філос. наук, доц.*

*Матеріали подано в авторській редакції.
Відповідальність за зміст та орфографію матеріалів несуть автори.*

Проблеми модернізації України : [зб. наук. пр.] / МАУП. — К.: ДП
“Видавничий дім “Персонал”, 2008 —

С76 Вип. 3: Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. “Європейський вимір ре-
формування публічного управління в Україні”, 24 листопада 2016 р. / ред-
кол.: М. Н. Курко (голова) [та ін.]. — 2016. — 208 с. : іл. — Бібліогр. у кінці ст.

У пропонованому збірнику подано тези учасників науково-практичних
конференцій з проблематики широкого кола аспектів процесу системної модерніза-
ції України.

Для науковців, громадсько-політичних діячів, студентів, а також усіх, хто
цікавиться розвитком Української держави і світовим досвідом проведення модер-
нізаційних процесів.

ББК 63.3(4УКР)я43+67.9(4УКР)301я43

Міхатуліна Олена Миколаївна Державний контроль та нагляд за господарською діяльністю та засоби державного захисту прав суб'єктів господарювання	110
Медвідь Федір Михайлович, Доносо Варгас Дієго Хосе, Мельниченко Ярослав Богданович Цінності у системі права в умовах реформування публічного управління в Україні.....	113
Медвідь Федір Михайлович, Доносо Варгас Сантьяго Феліпе, Хруленко Олена Сергіївна Політико-правові погляди Н. Макіавеллі в сучасній кратології	117
Найдьонов Іван Миколайович Підготовка викладача фахових дисциплін як політико-соціальна проблема.....	121
Новальська Надія Іванівна Розвиток національно обумовленої управлінської думки в Україні в XX столітті.....	124
Савойська Світлана Василівна Про політику децентралізації із російським “присмаком” (на прикладі мовної політики сучасної України)	126
Сиротенко Роман Олександрович, Кайдашев Роман Петрович Судовий контроль як технологія забезпечення публічності влади: час та строки в Кодексі адміністративного судочинства.....	130
Скиба Ганна Іванівна Державне регулювання бухгалтерського обліку: стан та перспективи розвитку.....	133
Стасюк Світлана Валентинівна Розстрочення та відстрочення податкових зобов'язань як реалізація рекомендаційного методу фінансового права в Україні.....	135
Тімашова Вікторія Михайлівна Деякі аспекти правління, управління й адміністрування при здійсненні реформ	138
Ткачук Анна Іллівна Традиції й тенденції розвитку публічного управління в Україні	140
Тьорло Володимир Олександрович, Приходько Григорій Григорович Формування громадського управління в Україні при створенні на європейських засадах прозорого ринку нафтопродуктів.....	143
Утвенко Володимир Валерійович Проблема запровадження недержавного пенсійного забезпечення в Україні в умовах здійснення соціально-економічних перетворень	146
Чайка Наталія Григорівна Державне адміністрування підприємництва: український досвід.....	150
Чмир Олеся Богданівна Правові основи децентралізації в Україні та її наслідки на прикладі Шишацької територіальної громади.....	153

В. О. ТЬОРЛО

канд. екон. н., ст. наук. співр., ІМВЛ МАУП

Г. Г. ПРИХОДЬКО

магістрант, ІМВЛ МАУП

ФОРМУВАННЯ ГРОМАДСЬКОГО УПРАВЛІННЯ В УКРАЇНІ ПРИ СТВОРЕННІ НА ЄВРОПЕЙСЬКИХ ЗАСАДАХ ПРОЗОРОГО РИНКУ НАФТОПРОДУКТІВ

Економічний та соціальний розвиток в Україні відбувається в наш час за умов гострого дефіциту нафти і продуктів її переробки. Враховуючи цю особливість країни вимушена експортувати вказані види продукції, але при цьому першочергове значення має раціональне використання нафти власного видобутку. Проте регулярне зростання цін в Україні на автомобільне паливо навіть в періоди, коли світові ціни на нафту падали, засвідчує, що в нашій країні існують проблеми з регулюванням вказаних процесів. Важливе значення у їх вирішенні належить формуванню в Україні системи громадського управління і, перш за все, контролю при створенні на сучасних засадах прозорого ринку нафтопродуктів.

Важливим кроком щодо забезпечення прозорості у сфері використання природних ресурсів має стати прийняття законопроекту № 2591 “Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо посилення прозорості видобувних галузей”, який є зобов’язанням України за Угодою про асоціацію з ЄС. У цьому законопроекті передбачено внесення змін до Кодексу про надра та закону “Про нафту і газ”, які закріплять зобов’язання компаній і фіскальних органів публікувати дані про фінансові результати видобувного сектора. Без цього документа поки що неможливо створення механізму, який би змусив суб’єктів господарювання ділитися інформацією. Як засвідчують Українські реалії, після введення мораторію на перевірки, контролювати діяльність компаній видобувачів стало майже неможливо. Наприклад, до екологічної інспекції доволі часто надходять скарги від місцевих жителів на порушення. Найчастіше скарги стосуються розливів нафти [1]. Зкомпаніями, котрі займаються видобутком нафти та газу на Чернігівщині, після надання їм відповідних дозволів були підписані інвестиційні угоди, згідно яких вони б мали вкладати кошти в розвиток інфраструктури регіону, зокрема ремонтувати дороги, школи, ФАПи, тощо.

На сьогоднішній день найбільшим власником спецдозволів на видобуток нафти та газу на Чернігівщині є ПАТ “Укрнафта”. З 16 родовищ Чернігівщини, на яких видобувають нафту та газ, “Укрнафті” належить 14. Двоє інших родовищ належать ТОВ “Перша українська газонафтова компанія” та СП “Каштан петролеум ЛТД”.

Укрнафта була заснована з початку 1945 року, має значні економічні проблеми. Станом на 1 січня 2016 року заборгованість “Укрнафти” перед державним бюджетом по сплаті податків і зборів складає 10,2 мільярди гривень, що обумовлює необхідність структурної перебудови компанії та встановлення поряд з державним громадського контролю.

Україна з 17 жовтня 2013 р. приєдналася до міжнародного стандарту “Ініціатива прозорості видобувних галузей” (EITI) і отримала статус країни-кандидата — коа-

ліції урядів, громадських організацій і видобувних кампаній, що поставили собі за мету впровадження прозорості в розрахунках між суб'єктами господарювання, що розробляють ресурси, та урядами, які контролюють відповідні території. Участь в ЕІТІ стимулюють уряди проводити зважену економічну політику. Але найголовнішими є участь у подібній ініціативі, що буде суттєвим внеском у міжнародну репутацію країни — зокрема, в очах тих, хто приймає рішення про надання фінансової допомоги, а також інвесторами та діловими партнерами. Проте в наш час, основні положення стандарту ще не реалізовані [2].

Слід зазначити, що в період з 2013 до січня 2016 р. національні оператори майже одночасно змінювали роздрібні ціни реалізації бензину марки “А-95” та дизельного палива, що обумовило усунення цінової конкуренції між нафтотрейдерами [3]. Крім того, незадовільна якість нафтопродуктів, що реалізуються на багатьох українських заправках, набула статусу проблеми загальнодержавного значення.

Після законодавчої заборони будь-яких перевірок, за виключенням фіскальних, споживач залишився з нею наодинці. Ініціатива прозорості роздрібного ринку палива в Україні, що була запропонована компаніями, зараз обговорюється учасниками ринку і споживачами. Від успіху цього процесу залежить майбутнє вітчизняного паливного ринку.

Всупереч вимогам статті 42 Конституції України, згідно з якою “держава захищає права споживачів, здійснює контроль за якістю і безпечністю продукції”, постановою Верховної Ради України від 11 грудня 2014 року схвалено Програму діяльності Уряду, що передбачає запровадження мораторію, у тому числі, на лабораторні перевірки якості нафтопродуктів у 2015–2016 роках.

Для вирішення цих питань та унеможливлення порушень законодавства про захист економічної конкуренції і контролю якості палива на ринку нафтопродуктів, вирішальне значення має розробка правил професійної етики та формування в Україні системи громадського управління з урахуванням європейського досвіду.

Задля запровадження в Україні європейських принципів соціальної відповідальності, а також на виконання євродиректив в цей період також було висунуто Ініціативу прозорості паливного ринку України (ІППР) щодо забезпечення та контролю якості пального на ринку України.

Для споживачів вкрай важливо мати доступ до актуальної інформації щодо марок нафтопродуктів і видів послуг, які пропонуються на заправних станціях та в місцях зберігання, а також споживчих властивостях усіх марок нафтопродуктів та їх відмінностей. Окрім цього, необхідно, щоб компанії надавали інформацію стосовно змін готівкових і безготівкових цін на всі марки нафтопродуктів та послуги, що пропонуються, паспортів якості і сертифікатів відповідності для всіх партій нафтопродуктів, що надходять на заправні станції і в місця зберігання, а також результатів лабораторних досліджень та експрес-аналізу якості нафтопродуктів, що проводяться компаніями. Задля відновлення “інформаційного балансу” між споживачем та трейдерами, важливо, щоб постачальники пального використовували зрозумілі споживачам програми лояльності. Важливо також, щоб споживачі мали доступ до цієї інформації у режимі online.

Слід відзначити результати прес-брифінгу, що відбувся в Києві 28.04.16 і був присвячений питанням переходу від прозорості до підзвітності та запровадження в Україні основних положень Ініціативи прозорості видобувних галузей. Відбувся обмін досвідом з вказаних питань українських експертів та представників країн, які вже успішно впроваджують ЕІТІ у видобувні сфери національних економік. Запропоновано створити в Україні повністю прозору нафтову галузь. НТЦ “Псіхея”, ВГО “Союз споживачів України”, ГО “Міжнародна Академія стандартизації”, Асоціація

міжнародних автомобільних перевізників України (АсМАП), НДІННП “МАСМА” підписали меморандум про співробітництво з метою створення незалежної системи моніторингу якості та безпечності моторного палива.

Метою діяльності суб’єктів господарювання, що підписали цю Ініціативу Прозорості Роздрібного Ринку Пального в Україні (далі за текстом — Ініціатива) є цілеспрямована, відповідальна та ефективна участь на ринку світлих нафтопродуктів України, а також задоволення потреб та очікувань споживачів. Компанії, які підписали або приєдналися до Ініціативи (далі за текстом — Компанії), прагнуть до високих стандартів сервісу, який вони надають, і вважають, що дотримання законодавчих норм, повинно бути безумовним, а положення Ініціативи для учасників ринку є етичним мінімумом.

Суттєве значення, для становлення в Україні громадського управління при створенні прозорого ринку нафтопродуктів має урахування досвіду європейських країн з цих питань.

Так, члени Угорської нафтової асоціації вважають закони і укази Угорщини придатними для розвитку ринкової економіки. Рівні конкурентні умови і чистота ділової моральності можуть бути забезпечені виключно в рамках правового регулювання. Члени Асоціації зобов’язуються цілком і повністю дотримуватися угорських законів, указів та інших правових норм, і не допускати будь-яких дій, які б порушували їх, чи йшли в розріз з ними або не відповідали їм. Порівняння якості будь-яких нафтопродуктів не повинно бути спрямовано проти будь-якого конкурента чи бути оманливим в разі неупередженої фахової експертизи. Така експертиза повинна базуватися на порівняльних даних, представлених громадськістю, і громадськість повинна бути поінформована про суттєві характеристики порівнюваних продуктів, про їх ціну та умови, в яких застосовуються такі ціни

Члени Угорської нафтової асоціації здійснюють свою діяльність відкрито, доступно широкому загалу і надають громадськості та зацікавленим сторонам будь-яку інформацію, що не шкодить їх діловим інтересам або інтересам їхніх партнерів по бізнесу [4].

Позитивний досвід в становленні громадського контролю при створенні прозорого ринку нафтопродуктів має Словацька асоціація нафтової промисловості та торгівлі (SAPPO), члени якої здійснюють свою діяльність публічно та відкрито перед лицем суспільної думки.

Становлення в Україні громадського управління при створенні на європейських засадах прозорого ринку нафтопродуктів буде сприяти вирішенню нагальних не тільки господарських, але й соціальних проблем.

Джерела

1. Закони України від 28 грудня 2014 року № 71-VIII “Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо податкової реформи” та № 76-VIII “Про внесення змін та визнання такими, що втратили чинність, деяких законодавчих актів України”.
2. Опис електронного ресурсу з сайту: UAEITI: Ініціатива прозорості видобувних галузей. — Режим доступу: <http://eiti.org.ua/pro-eiti/>
3. Опис електронного ресурсу з сайту: Обозреватель. UA: Бензинова змова: АМКУ взявся за ціни на паливо — Режим доступу: <http://ukr.obozrevatel.com/finance/fea/32597-benzinovij-zmovu-amku-vzyavsya-za-tsini-na-palivo.htm>
4. Опис електронного ресурсу з сайту: Термінал: На шляху до прозорого ринку нафтопродуктів. — Режим доступу: <http://oilreview.kiev.ua/2016/09/19/na-shlyaxu-do-prozorogo-rinku-naftoproduktiv/>